

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočń ty.

Z'njebjes mana
Njeh ćl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel!

F.

Sserbske njedzelske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščezetni w Budyschinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

20. njedzela po swjatej Trojizy.

Kol. 3, 14—17.

Nasche žiwjenje na tutej semi ma pschezo wjaz pschestawacž cželne cžłowste žiwjenje bycž a dyrbi pschezo bóle pocžinacž bycž duchowne kšchescžijanste žiwjenje. Šchtož so pał wot tajšeho žada a na cžim móžemy pšnacž, hacž je so tež nasche žiwjenje do praweho kšchescžijansteho žiwjenja pschewobrocžilo, to nam nasch džębnišchi tekst praji. My so žyle słowom tehošameho džęžimy a prajimy:

Schtwore so wot praweho kšchescžijansteho žiwjenja žada.

1. Lubosć dyrbi naš sjednocžicž.
2. Měr dyrbi w naschich wutrobach šwoje dobycže męcž.
3. Słowo Bože dyrbi mjes nami bohacže bydlicž.
4. Skutk nascheju rukow dyrbi so we mjenje Jesom Křysta stacž.

I. Lubosć dyrbi naš sjednocžicž. Lubosć je přenje wusnamjo noweho kšchescžijansteho žiwjenja, lubosć, kotraž najwjetšcha mjes kšchescžijanstimi pocžinkami wostanje. Wona je „swjast teho dokonjenja“, — to reka: tón swjast, kiž jenu dokonjanosć i drugej swjasa a sjednocžuje, hacž je wschitto, šchtož je nadobne, swjasane a sjednocžene

i pravemu dokonjenju. Lubosć dyrbimy so woblez kaž draštu, kiž naš pschi a wschu potajnu hrosnosć wodžewa; pschetož lubosć Křystuškowa tež hrěchow hromadu pschikrywa. Lubosć dyrbi to přenje bycž, šchtož w nowym kšchescžijanstwu žiwjenju móž dostawa, pschetož wona je najkřašnišchi dejmant mjes tymi šchazami, kiž Bóh do wutrobny plodži. W tym šmy wschitzy jenakeje myšle, kiž hromadže posběhujemy tu móž węcžneje lubosće, kotraž naš je wumohla.

Ta hnada, kiž je njebjó rostorchnyla, so dele puscžila do hubjenstwa —, to bě ta lubosć, i kotrejž naš Křystuš je předy lubował; ta služba pokuty a wěry, kiž chze wot Božeho Ducha wucžena bycž, to je ta lubosć, i kotrejž dyrbimy my jeho šašo lubowacž. A, lubi cžitarjo, w tajkej swjatej službje lubosće hromadže stejimy, nje-dyrbjeli my so mjes šobu lubowacž? Wšmicže kšchescžijanstwu lubosć, dha jemu pobrachuje to žiwjenje, kiž symnu hordosć šwěta pschewinje; wšmicže kšchescžijanej lubosć, dha jeho bycžu duscha pobrachuje. To hižom we wschědnym žiwjenju widžimy. Šdyž cžłowjeka šesnaječe, kotrehož swontne dary ducha abo rjanosć cžěla pscha, ale w jeho symnym woblicžu nicžo wot šlónčnych pruhom lubosće njewotpocžuje, a i jeho symnych słowom wutrobny hlóš zunjeho derjeměnenja njeklincži, — hdyž tež byschče i podžiwanjom na tajšeho cžłowjeka pohladali, kšchescžijanste žiwjenje njebyšcže w nim pytali, pschetož žive šewjenje lubosće jemu pobrachuje. Abo, hdyž widžicže, šchtož pilnosć a džělawosć dokonja, šchtož wyšoka mudrosć

wunamafa, ſchtož myſljenje mudrych tuteho ſwěta ſeſtaja a wuczi, a hdyž pſchi tym wſchittim ſo ſjawne czini, ſo tón duch, kiž w jich dźele abo w jich ſłowach knježi, je bjeſ ponižnoſcze, a jeno to ſwoje pyta, dha njetriebacze tamnemu prawemu wuſbudženju wobaracz: „a hdy bych ja ſ człowſtimi a ſ jandželſtimi jaſykami rěczal a njeměl luboſcze, dha bych ja był ſynczazy moſaſ a klinczazy ſwónčſk.“

II. Měr dyrbi w naſchich wutrobach ſwoje dobycze mēcž. Luboſcž dyrbi wot naſ wuſhadžecz a wſchittich ſchefeſczijanow ſtowarſchicž, ſo bychmy wſchitzy jenazy w luboſczi a w njej Božeje hnady doſtojni byli. Měr pač dyrbi ſacžahnyč do naſchich duſchow a tam wobſchowany woſtacž jako drohi najlubſchi hōſcž. Starý, njewobroczený człowjeł žaneho mēra nima; ſchtož pač je na tym wina, to ſo njemōže tač rucze wuſlědžicž. Jedyn winu dawa wſchelakemu njeſbožu, kiž je jehowot mlodoſcze ſem potrijehilo a jemu njeje popſchalo ani te czeſcze abo te wjeſela ani te kubla, na kotrež mēni runje tač wjele prawa mēcž, kač ſbožowniſchi mjēs jehowotrami. Kač mōžu mērný byčž, hdyž ſjawnu njeprawdu widžu, hdyž ſjawny njedžal ſhonju, — tač wón ſebi myſli. Druhi morkoze abo ſkorži abo žaloſczi tych poſtorčow abo teho njeſboža dla, kiž wſchēdne žiwjenje ſobu pſchinjeſe. Kač mōžu mērný byčž, hdyž dyrbiu ſe ſtaroſcžu ſo praſchecz, ſchto budžemy jēſcž? ſchto budžemy picž? Kač mōžu mērný byčž, hdyž je khudoba, abo khoroſcž, abo njepſcheczēlſtwo w domje? — tač wón mēni. Ty pač dyrbiſch hinaſcheho ſmyſljenja byčž. Haj, luby ſchefeſczijano! Hdyž na morju ſylný wētſit duje, dha morjo ſwojēcha ſchumi a wody ſo hibaju a hlubofo a wyſofo jehowot žołmy džeja, ale hlaj, w najhlubſchēj hlubinje ſtajnje wſchitto mērne woſtawa; hdyž je wonka najžaloſtniſche ſchumjenje, tam nutſkach je wobſtajna czuſchina; — tač dyrbi ſ twojej duſchu byčž, luby czitarjo; wona wſchaf pod njewjedrami czežkeho doma-pytanja njehnuta njewoſtanie, ale nutſkach w najhlubſchēj hlubinje twojeje duſche dyrbi czicho byčž, wobſtajny mēr, Boži mēr, kiž njelhabla, ale kiž je tač wēcžny a wērný, kač tón, kiž teč ſ tebi praji: „mēr wam woſtaju, ſwōj mēr wam dawam. Ja njedawam wam, jako ſwēt dawa. Waſcha wutroba ſo njeſtrōžej ani ſo njeſtrachuj.“ Luby ſchefeſczijano, tón, kiž czi njemēr pſchinjeſe, ſy ty ſam. Njemēr ſmējeſch tač dolho, hacž ty ſam chzeſch w ſebi knježicž; daj mērej Božemu we ſwojej wutrobje dobycze mēcž, dha bōrſy ſhoniſch, ſo teč ty maſch džel na tym ſlubje, kiž je Bōh czinił. Szlyſch tón troſchtný proſecziſki hlōſ: „Sterje budža hory ſo hnucž a hōrki ſo ſwōcžecz, ale moja hnada njedyrbi wot tebe ſo wrōcžicž, a tón ſlub mojego mēra njebudže ſo wot tebe precž hnucž, praji tón Anjeſ, twōj ſmilny Bōh.“ Sawērnje, to budže nowe žiwjenje ſa tebe, hdyž wēſch, ſo wón ſam w tebi knjeſtwo wōdži, kiž je mērný ſerſchta, ſo najſwjecziſche twojeje duſche w Anjeſowej ruzy wotpoczuj, a ſo ſo jeje žana czwila njedōtknje.

III. Szłowo Bože dyrbi mjēs nami boha-cze bydlicž. Wēſte wuſnamjo wērneho ſchefeſczijana je, ſo Bože ſłowo lubuje, a wopokaſmo wērneho ſchefeſczijanského žiwjenja je, ſo budže wōdžene pſchēs tón hlōſ žioniſki, pſchēs kotrež Bōh njebjeſki Wōtz ſe ſwojimi džeczimi rēczi, ſo bychy žiwe byle pſchēs kōžde ſłowo, kiž ſ Božeho rta dže. „Ach twoje ſłowo ſwjate njech bydli pola naſ, ſo budže ſbože date nam pſchēs nje kōždy czaſ“,

tač ſwērne ſchefeſczijanſtwo ſpēwa; a w twojim domje a w twojej wutrobje, luby czitarjo, dyrbi tuto ſłowo ſtatōł a dom namačacz, ſo by ſ nim jehowot žohnowanje ſ tebi pſchichlo. Ty nochzeſch ſo runacz tym ſfraełſkim, kiž dawachu Božemu mana w puſczinje ležecz a ſo ſkaſnyč, ale ty chzeſch tón Boži dar do ſnadneho a tola žohnowaného ſudobja ſwojeje wutrobje nahromadžicž, ſo by teč w czaſu nuſy mēł; teč tehdy, hdyž Bōh hlōd a lačžnoſcž po žiwym Božim ſłowje do kraja poſcžele. Sz jnym ſłowom, hdyž chzeſch mōž mēcž, w nowym žiwjenju khodžicž, dha je czi trjeba, ſo ſwēru wužitwaſch tón nowy wſchēdny khlēb, to ſłowo hnady, kiž pokutnych ſbōžnych czini pſchēs wēru do Jeſom Khryſta. Kač ma luby dar Božeho khlēba ſwoje czeſtne mēſtno w domje, a kač ſo wot njebohacze ſobudželi wſchittim, kiž wo njōn rodža, tač dyrbi ſlužba Božeho ſłowa ſwoje prēnje a czeſtne mēſtno we tebi mēcž, niž jeno njedželſki džen, ale wſchēdnje rano a wječor a pſchipołdnju, a tač dyrbiſch ſa tym ſtačž, ſo by teč druhich ſ tym wōſchewił, ſchtož tebe ſ wēcžnemu žiwjenju naſpēcjuje. Lubi czitarjo, roſwucžcze a napominajcze ſo ſami ſ pſalmami a ſ khwalobnyimi a ſ duchownymi khērluſchemi, luboſnje ſpēwajo temu Anjeſej w ſwojej wutrobje. To ſleho ducha ſacžeri, ſo dyrbi czełacz, kač pſchēd Dawitowym ſpēwanjom na trunach; to wutrobu troſchtnu czini, dočelž ſo w njej dawa wothlōſ jandželſkeho wjeſeleho haleluja ſlyſchecz. To je živy wōdny nowého ſchefeſczijanſkeho žiwjenja, ſo naſcheho Bōha hromadže khwalimy, hdžež ſmy a mōžemy, hacž junu ſ jandželemi ſpēwamy: Ty ſwjaty, ſwjaty, ſwjaty ſy.

IV. Szutk naſcheju ručow dyrbi ſo we mjenje Jeſom Khryſta ſtačž. Wo tym jeno jene ſłowczko. To kač plōd ſ kčzenja pſchindže. Hdyž wola w tebi njeje wjazy twoja, ale Jeſom Khryſta; hdyž ſwēt wjazy njelubujeſch, ani ſchtož je na ſwēcze; hdyž w towarſtwoje tych ſwjatnych ſtejiſch, kiž jeno to jene wobžaruja, ſo tač poſdže tu wēcžnu luboſcž poſnachu, ſo je jich khwalba tač ſłaba, kotruž tudy ſpēwaju, dha ſy ty ſ twojej wolu, ſ twojej mozu, ſ twojim žiwjenjom, ſ twojim wumrjecžom tač žyle do Bōha wobſamknjeny, ſo ſo wſchitto ſtanie pſchēs njebo a wot njebo a jemu ſ czeſczi, dočelž teč ſchiz w tebi Božu luboſcž khwali a na kralowſkim pučžu dobycža twoju duſchu ſ Bōhu poſbēhuj.

Duž ſ tym wobſamknym: Bjeſ tebe, Anježe, žanu krocžel! Bjeſ tebe žane dželo! Bjeſ tebe žadyn wot-pocžinč, najmjenje tón poſledni, tón witaný! Szamjo twojeho ſchizy dyrbi ſtajene byčž wyſche naſchich domow, kač junu wyſche naſcheho kaſchcža, wyſche kolebki a wyſche rowa ſ wobſwēdčenju teho, ſo ſo tudy czała na kraſne dobycze, na kōnu, kiž dyrbi ſchiz wērijazyh noſnyč Khryſtuſoweho ſchizy dla. To je potom prawe ſchefeſczijanskē žiwjenje: Khryſtuſ naſ wumōže, a my chzemý ſo wumōž dacž. Pſchindž a pomhaj nam, Anježe Jeſu! Pſchindž bōrſy! Haj pſchindž, Anježe Jeſu! Szamjen.

Boža podobnoſcž.

Geſ. 4, 24.

Hlōſ: O Božo luboſny —

Bōh ſtworil człowjeka
Se ſ podobnoſczi ſebi,
Wōn cželnje, duchownje
Najrjenſcho jehowot ſebi;

Do draſty prawdoſcže
Bóh jeho ſwobleſa,
Haj, ſama ſwjatomnoſcž
Bě jemu ſpožcžena.

Wón i Božim poſnacžom
Bě poſnje wobdarjenty,
Sa Bože džecžatſtwo
Tež hnadnje wuſwolenty;
Wón Božu wolu wě,
A ſchtož Bóh pſchitaſa,
To i loſchtom, luboſcžu
Wón ſwěrnje wuſonja.

Tež jeho cžělotwar
So tehdy wuſnamjeſche;
Esmjercž, ſhorocž, žadyn brach
Nad cžěkom njeſnjejeſche;
Wiſcho ſwěrnstwo na ſemi,
Pod njebjom, we morju
Bě jemu pobbane
Kaž knjeſej w ſtworjenju.

Wiſches njepoſluſchnoſcž bu
Wiſchón wuſnam pſchekajenty,
A jako namrětko
Hrěch nam wiſchěm pſchirodženty;
Wiſcho cžłowjeſtwo je nětk
Wiſchod Bohom knicžomne
A ſe wiſchěm cžinjenjom
We hrěchach ſtažene.

Mój Božo, ſpožcž mi móž,
So ſtary cžłowjeſt mrěje
A nowy žiwjenje
Nětk we Khrjſtuſku ſměje.
Haj, prawe ſchecžanſtwo
Njech duſchu wobnowja,
Dha moje žiwjenje
Mje wjedže do njebja!

K. A. Fiedleſ.

20. njeđžela po ſwjatej Trojicy.*)

Luboſcž je ſakonia dopjelnjenje.

Kol. 3, 14—17.

Khudymaj ſtarſchimaj w Eſerbach je jenicžki ſyn w lazarecže w Saonu wumrjel. Wón bě piſal, ſo je lohko ſranjenty a ſo ſo jemu derje dže. Ale na dobo běſchtaj powjeſcž doſtaſoj, ſo je wumrjel. Dwe abo tſi njeđžele hižom žarowaſchtaj, a w Božim domje, hđžež bě ſyn pſched 8 lětami ſwóji ſchecženiſki ſlub wobnowiſ, běſche ſo jemu a druhimaj wojaſkomaj wopomnjeſiſki kherluſch ſpěwal. „So jedyn ničžo njewě, kaſ je wumrjel, hđže je hrjebany,“ taſ prajeſchtaj ſtarſchej ſaſo a ſaſo, hđžž ludžo jeju troſchtowacž ſphtachu. Duž jimaj pónđželu liſtynoſcheſt wulki pólny liſt pſchijeſe, liſt wot duchowneho, kotryž běſche w lazarecže ſyna troſchtowal a jeho potom hrjebal. A w liſcže běſche tež wobras pohrjebniſcžža a rowa, a něſchto piſnikow bě wiđžicž na

*) Tole roſpominanje njeđželſkeho teſta nělaſteje pſchicžiny dla nje-
wocžalaſchi, ſebi i cžajom ſam pomhach. Duž ſo přědne wuſladowanje
tehožameho teſta hižom ſtajeſche, jaſo tuto haſle ſrjedu pſchipołdnju dónđže.
Njeđžiwajo na to paſ ſebi dowolam, tež tuto druhe wuloženje cžecženy
cžitarjam podacž.

drjetojantym rowowym kſchžju, ſo běſche njeno ſynowe ſpoſnacž.
Kaſku luboſcž je tón duchowny tutymaj ſtarſchimaj wopoſaſal!
Wonaſ ſtaj wutrobne džakownaj. Nětko ſo wutroba ſterje
i ſynowemu rowej namaſa, hđžž wěcžto na row a wſchoſe ſchtomy
pſchi rowje hlada.

Eso do wutrobny ſobucžłowjeſkow, do jich ſacžuwanjow pſche-
ſadžicž a jim dobrotu wopoſaſacž, to je luboſcž. A hđžž pomhacž
njemóžeſch, jeno ſobu placžeſch, to je hižom ſtuſk luboſcže. To
derje cžini kaž woiſchewjazy khlódt pod lipu na horžym dnju.

My ſmy wiſchitžny luboſcže potrebni, kóžđžicžki paſ je tež
luboſcž wužiwal. Džakownoſcž ſa wužiwanu luboſcž dyrbi
cžłowſku wutrobu taſ napjelnjecž, taſ wohrjewacž, ſo je tež wón
ſam luboſneho, dobrocžiweho waſchnja. To ſebi roſpomínny,
hđžž cžzemy prawje ſpoſnacž, cžehodla ſawoſt w ſwojich na-
pominanjach i luboſcži na džakownoſcž a pſalmy a kherluſche i Božej
khwalbje poſaſuje.

Je džakownoſcž ſa Božu dobrotu žórko luboſcže? Abo roſcže
luboſcž jeno pſches džakownoſcž? Po ſawoſtowych ſłowach
móžemy džakownoſcž žórko luboſcže mjenowacž.

„Božich wuſwolentych, ſwjatych a lubnych“ ſawoſt napomina,
ſo dyrbja ſo „wutrobnu ſmilnoſcž, dobrocžiwocž, ponižnoſcž,
cžichomnoſcž, ſcžerpliwocž“ woblecacž. Hđžž je ſmilnoſcž njebieſkeho
Wótža mje khubeho, hrěſchneho cžłowjeſka wuſwolika, wuſwjecžila
a lubowala, njemóžu hinaſ, ja dyrbju poſny džaka a khwabny ſa
taſke ſbože bycž. Žadyn džeſt njemóže ſo nam minycž, žana Boža
ſlužba ſo džeržecž, žadyn ſwójbny abo druhi ſwjedžeſt ſo
ſwjecžicž, hđžež ſo njebychmy roſtwucžili a napominali i pſalmami
a khwalobnymi kherluſchemi, luboſnje ſpěwajo temu Knjeſej
w ſwojej wutrobje. Taſ ſo nam Knjeſowe njeno lube a drohe
cžini, a džakownoſcž, wot žyſkeho doma, žyſke woiſkady wuſpěwana,
wiſchitlich ſjednocžuje. Džakownoſcž je rjana njeđželſka draſta.
W njeđželſkej draſcže ſo hladaſch. „To tola w njeđželſkej ſutni
nječžiniſch“, prajeſche twoja macž, hđžž ty hiſcžcže jaſo młoda
holža ſama doſcž roſoma njemějeſche.

Taſ je džakownoſcž ſa Božu dobrotu woblecenje, w kotrymž
wiſchědne ſtuſki hrěſchneho cžłowjeſka nječžiniſch. Woblecžcže ſo
wutrobnu ſmilnoſcž, dobrocžiwocž, ponižnoſcž, cžichomnoſcž, ſcžer-
pliwocž; ſnjeſcže jedyn druhého a wodajcže ſebi mjeſ ſobu, hđžž
ma něčhtó někaſtu ſtóržbu na druhého, runje jaſo je wam Khrjſtuſ
wodaſ, taſ tež wy. „Wiſcže wiſcheho paſ woblecžcže ſo luboſcž,
kotraž je ſwjacžt doſonjenja!“ Luboſcž je kaž paſ, kotryž wiſchitke
džěle njeđželſkeje draſty ſchecžijanſkeho waſchnja wopaſuje. Wona
je ſwjacžt doſonjenja, wona cžini, ſo ſu ſchecžijenjo jeneje myſle
mjeſ ſobu, ſo ſu w jentym cžěle i Božemu měrej powołani.

Džakownoſcž je žórko luboſcže, kotraž ſo w ſmilnoſcži a
ſcžerpliwocži ſtuſkomna wopoſaſuje. Ty ſpěwaſch: „Ta ſbóžnoſcž
jow i nam pſchitkhađža wot Božej ſamej hnadny“, a ſy bjeſ
ſaſlužby a doſtojnoſcže wobſboženy, dha wopoſaſuj ſmilnoſcž a
dobrocžiwocž kóždemu, tež njechódnemu. Wiſchewiſt ſkóſcž i dobrým!
Ty wěſch, kaſ ponižny Jeſuſ, twój Knjeſ, běſche, a tež nětotreho
wſchoſeho knjeſa ſnajeſch, kotryž je i tobu kaž i bratrom rěcžal,
džerž ſo ty tež i niſkim a khubym w ponižnoſcži! Ty wěſch, ſo
Bóh „powyſcha a poniža“, ſo „Bóh napſchecžiwocž ſteji hordym, ale
ponižnym dawa wón hnadu. My Jeſuſa khwalimy: „Twoja
cžichoſcž, Jeſuſo, njeje žyſle i wuměrenju“, duž njeđajmy ſo roſ-
hñewacž, hacžrunje mamy prawo i hñewej w někotrym padže!
Eſchowaj hñew! Wopomni mudroſcž Salomonowu, kotraž ſo
w pſchitkłowach namaſa: „Wlaſn ſwój hñew bórſy ſjewi.“ Eſchtóž
hižom hroſnje hlada, tón tež i wótrými ſłowami wotmolwja.
Cžichomnoſcž je waſchnje, na kotrymž wěſtu ſraloſcž ſpoſnajecž;
měr Boži taſke „dobycže w naſchich wutrobach“ wudžěla. Eso
ſnjeſcž a ſebi wodacž je mudriſcho a rjeſiſcho hacž ſudžicž a

švaric, abo na boš hieč. Ludžo maja na naš tež ščoržbu. Wopomni, šhto je Šhrystuš wodał, a na njeho hida kafasche, doniž njeběchu jeho šchizowali. Šdžež pał mašch powołanje něšhto prajieč, rěč tež w čichomnoščzi! To pomha, jeli dobre šlowo hiščeže měštna namała. A hdyž njepomha a je wšcha dobra rada podarmo, měj ščerpnosč! Bóh je šmilny a wot wulkeho dolhocžakanja, a tež ty dyrbišch na to šwoju nadžiju stajieč, šo Bóh čzi dawa, čze wodži a žohnuje, hdyž šy ty runje teho wšcheho njehódnj, haj š žyła njemóžesch hódnj byč. Šesuf žada, šo šydom króč šydomdžekáč króč wodašamj. Šjerěka to š žyła, šo šo wot nikošo džělicž njekmēmj? Ššchetož wodače je tola šbliženje, kotrež móžesch šprawnje pytač, hdy by runje twój šužob to wotpołasał. Wón čze potom š rowej ššchewodža a šo teho šaje, šajliž je š tebi był.

Šak wjele tele šawołowe napominanja žadaja! Šiečo mjenje hacž dołonjanosč, šo wšchitko w mjenje teho Šnješa čzinimj se šlowami a štkami. A našche žyła žiwjenje se šwojim šhodženjom dyrbi wulke džakowanje byč ša Božu šmilnosč a lubosč, tak šo je džakownosč žórko lubosče. „Lubujmj jeho, dolełž wón naš priedy je lubował!“ Šamjeń. T.

Evangelion mjes Šsłowjanami.

Špiša šarat Šchwjela w Deščnje.

(Šotracžowanje.)

4. Ružoj.

Šóbla štarowěrzow šu hiščeže druge wošebacštwja, kotrež š tamnymj niečo čzinieč nimaja. Tutyh šu najwošobnišche: Duchoboržy a Mološany. Duchoboržy (= duchowojowarjo) štaja Bože šjewjenje we šwědomju runje tak wyšoto kaž bibliju, do žyrtwje a šakramentow wjele njedžerža, ššchibahu a wójnišku škužbu šacžišnjeja. Dolełž na šprawnosč a čžešne žiwjenje džerža, maju wot lěta 1817 prawo, šo pola wožatow jeno jako džěka-čzerjo abo wotšladowarjo šhorjch šwoju škužbu čzinja.

Mološany maja šwoje mjeno wot teho, šo w poštnym čžašu mlošo pija, šhtož prawošlawni njecžinja. Woni drje šakramenty šacžišnjeja, ale šej Bože pišma jara wyšoto waža a próžuja šo wo ššchěščijanške poščezjwe žiwjenje. Š tajšim mohli byč šwaš ša ewangelizaciju Ružow, a š džěla to tež šu.

Wóžne ewangelške šibanje šo roššchěrja w podpołudnej Ružowškej pišes němšich Šwürtembergarjow, kotšiz šo tam běchu na wabjenje šnježerštwja šajnyłili. Tuczi wotmėwachu mjes šobu po domjazym wašchnju modlerške hodžiny abo „šjatšhtundy.“ Šedyn jich duchownych, Šan Bonelamp (1824—1867), hajěšche tute nabožne roščezžowanja. Šeho šhyn Šarlo, šiz ružowšku rěč šnajěšche, přėdowajšche tež Ružam. Šednory bur š Šijewškeho wotřešša bu pišchjowaty, nawułny čžitacž a pišchinješe tute nabožne šhromadžjenja do šwojeje domišny. Škoro šo roššchěrjachu šchtundištojo jako čžište ružowške wošebacštwjo po žyčej podpołudnej Ružowškej. Woni žantych žyrtwjom nimaja, ale šhromadžuja šo we burškich štwach. Woni pał nješbu po wučžbje ani po šajstojništwje šjednani, ale wšchelake wučžby a nahladj šu šo do nich šacžiščežake. Wšchnosč pał a šnježaza žyrtwej je šlowom šchtundištojo mjenuje wšchitke tajke wošebacštwja, kotrež šo po ewangelškim wašchnju šhromadžuja.

Še štrony wšchnosče a prawošlawneje žyrtwje mējachu woni jako wobpadnižy wjele pišchěščehanja čzerpicž. Šusto šo šta, šo žandarm š pižantymj ludžimj do jich šhromadžišnow pišchidže a jich š šijemj a š šjudamj bijachu. Druhdy bu žyła wješ š možu do Šsibirškeje šahnata. W Ružowškej wšchaf je wašchnje, šo šo

ludžo, kotšiz pišchěčjwo šafujam abo wšchnosčezi něšhto čzinja, do Šsibirškeje poščelju. Tam dyrbja ludžo, kotšiz šu šwědomja dla wot žyrtwje wotšupili, abo kotšiz šu šwoje pišchěšwědčenje šjawnje wuprajili, šhromadžje š mordarjemj a rubježnikamj najčžežšche džěka čzinieč a wot šurownych nahladowarjom šrošne šjudowanja čzerpicž. Na drugej štronje namašamj mjes najwšchšchimi šwójšhami hižom dołho pišchihilnosč š Božemu šlowu. Wšchaf šteješche ružowška šnježerška šwójšba w štajnym šwišku š protestantškimj wječhamj. Šhěžor Šlexander I. šakóži ružowške bibliške towarštwjo, kotrež hiščeže dženkša wobšteji. Wono roššchěrja bibliju mjes prawošlawnymj; w tón čžaš šo lětnje wokoło 200000 exemplarow pišchewawaju.

Druhi muž, šiz ewangelškej myšli pučž rubašche, je šrabja Šeo Šikolajewič Šokštoj, šiz je 1910 wumyjel, 82 lět štarj. Wón jako mlody offizier šrimšku wójnu šobu čzinješche, špuščezi potom woješšku škužbu a šložowajšche šo we šwojim šwonšownym žiwjenju po Božim šlowje. Woblecženy jako jednory bur, džěkašche šam na polu a rošdawajšche šwoje šubla šhudym.

Wón pišasche wjele knihi, kotrež jeho mjeno po žyčym šwěče šuate čzinjachu. Dolełž pał wučžesche, šo ššchěščijan njekmēm wožak byč dla pižateje šajnje, šakajša jemu to wšchnosč a wón bu š prawošlawneje žyrtwje wuštoreženy. Tutoš muž je se šwojim jadriwym šlowom wyšokim a niškim do šwědomja a do wutrobj rěčžak, pišchihilšchnosče napšchěčjwo bližšchemu pošakaj a š tym čžištemu ewangeliju pučž pišchihotował.

Ššchichodnje dale.

Wšchelake š bliska a š daloka.

— Wot šrajneho towarštwja ša šnutštowne mišionštwjo a šrajneho towarštwja šararjom šu šo napominaze pišma šakškim šnješam duchownym rošěšlake, šo čžyli šo čzi duchowni šamolwicz kotšiz šu šwólniwi, jako dušchowpaštrjo do wójniškich lazarethow šastupieč. Š tutemu nušnemu šradowanju duchowneho šastaranja lazarethow je šo tež we wšchěch šrajnych žyrtwjach šandženu njedželu šollekta šhromadžila. Šak běšche našchim wobohim šranjenym a mrějazym wožakam pomhane, šo njetriebaju šjes duchowneho trošchta a woššchewjenja byč. Šadžijomnje šo tež došahaza licžba duchownych wošebje š mjekšich wošadow šamolwi, šo mohlo šo potrebnosčzi wotpomhacž.

— Wjele štaršchich je šwojich šynow do wójny poščalo, wjele štaršchich wjazy šynow. Šak je poštny šastojniš w Šudyščinje 6 šynow do wójny poščal. Šrudnje potrečena je jena šwójšba we Šwittenbergškim wotřešju š Štal w Šörnigallu. 5 šynow běšche wučžahnylo. Šižom w špocžatku wójny běšche jich 4 padnylo. Šětko pomjěšč došdže, šo je tež poščledni 5. šhyn na šranowškej šemi šwoju šmjerčž ša wóžny šraj namałak. Woni běchu wšchitžy offizirojo.

„Šombaj Šóh“ njeje jenož pola šnješow duchownych, ale je tež we wšchěch pišchėdawarňjach „Šerb. Šowin“ na wšach a w Šudyščinje doštač. Ša šchtwórcž lěta poščazi wón 40 pi., šenotliwe čžišla šo ša 4 pi. pišchewawaju.